

दृष्टोपादेर्विहरणम् तेन अष्टाक्षरमन्त्रमाद्यं चतुरक्षरं यथा
भवति, तथा विहरणम् । ८ द्विपदा च तत्र ताः सर्वाश्च-
तुर्धा कर्त्तव्याः । प्रथमायां सर्वे भागा व्यूहेनाव्यूहेन च
पञ्चाक्षराः उत्तरास्तु चतुरक्षराः । तत्र च प्रथमां
लिट्भा विहरेत् । उत्तराक्षिजगतीभिः । १० उत्त-
माद्विपदायां चतुर्थमक्षरं तत् प्रथमस्य भागस्यान्त्यं
तदेव द्वितीयस्याद्यम् । ११ तत्र विहरणप्रकारः । १२ उत्त-
राद्य इतरान् पादान् भवान् कृत्वाऽनुष्टुभं च कृत्वा
गंशनम् । १३ स्तोत्रियातुष्टुपाभ्यामूर्ध्वं प्रोक्त्वा इत्ये-
वदन्त्यं यस्यावयवस्य विदितसंज्ञा । १४ यत्र यत्र वि-
हृतो भवति तत्र तत्र यो प्रतिगरी तयोर्ददा-
दतिः । १५ याज्यावाजनेन मित्रणम् । १६ विहरणप्रकारः ।
१७ विहृतस्य विशेषस्ततोऽन्यत्र सर्वमविहृतेन समानम् ।
१८ विहृतस्यैव विशेषः । १९ आहुतं षोडशपात्र
समुपहारं भक्षयेत् । २० चक्षुर्वे भक्षिणस्तोऽपि भक्ष-
यन्तीत्यतिदेशः । २१ सुगन्धयवर्जितमैत्रावरुणादय-
स्ययन्त्रदोगाः । २२ षोडशिमन्त्रमन्त्रः । ईश्व०
२३० । १ अतिरात्राधिकारः । २ प्रथमे पर्याये ये
स्तोत्रियातुष्टुपात्रे नामाद्यास्याद्यान्त्रं विना अन्यार्धं
सर्वोऽहं ऋणु प्रथमानि पदानि द्विरुक्ता तत्तावसानम् ।
३ शिष्टयोः पादयोः समस्य प्रणवनम् । ४ होतराद्यां वि-
ना मध्यमानि सर्वाणां पदानि सङ्गृह्णाऽवसायताम्येव प्र-
त्यादाय तैर्न गन्तानि सुप्ताय प्रणवनम् । ५ उत्तमे पर्याये
स्तोत्रियातुष्टुपत्रे सर्वोऽहं षोडशमन्त्रानि पदानि मध्ये सर्वे रा-
त्र्यावाकाः द्विरुक्ता तैः प्रणुयुः । ६ उत्तमे पर्याये अक्षा-
नाकः अन्तश्चतुरक्षराणि द्विरुक्ता प्रणुयात् । ७ यस्याणां
चतुःपर्यायत्वम् । ८ तत्रार्धं यक्षं होतुः । ९ आद्याभ्यः पूर्व-
प्रतीकानि पर्यायसंज्ञा । १० पर्यायोदाहरणम् । तेषां पर्या-
यसंज्ञापि । ११ पर्यायविज्ञानां गणनायां गणनायाम् ईश्व०
१ अतिरात्रे पर्यायेषु समाप्तेषु हन्त्रदोगा आश्विनशस्त्रेण
सुवते । २ चांसिद्युर्न विरस्यितसङ्गरेण निष्कस्याग्नी-
धौवे जातुभक्तेन बद्धाहतीर्जुडवात् तत्र मन्त्राः तत-
आज्यादेवप्रायनं हन्त्रोमेव कुर्यात् । ३ होतार्धं टथक्,
हतस्याज्यास्य विष्टमाज्यं प्राश्य अप उपरुग्नेजाचामेत्
अनाचमनेऽपि नाशुद्विरित्यत्र देवरण इत्यादिहृतिनिद-
र्शनम् । ४ प्राश्य प्रतिप्रक्ष्य पथात् स्वस्वस्थानस्य, समस्त-
जगतेऽवरतिभ्याम् उपस्थं कृत्वा (पादाङ्गुलीभिर्भूमिमा-
श्रित्य) उत्पविष्यन् मन्त्रोपविशेत् । ५ हतोपस्थोपवेशन-

स्यैव आश्विनशंसनम् । ६ एकपातिन्याः प्रतिपदः पक्कः
शंसनम् । ७ प्रतिपदा गायत्र्याग्नेयस्योपसन्नननम् ।
८ स्तोत्रगंधने प्रातरनुवाकधर्मातिदेशः । ९ त्रयो वार्हता
कृत्वा स्तोत्रियाः प्रगाथा वा तान् यथादैवतं यथाश्रुतं शंसेत् ।
१० अन्येषु च्छन्दःसु यथादैवतं शंसेत् । ११ द्विपदाः
पक्कः शंसेत् । १२ एकपदाः प्रणवेनोपसन्तनुयात् ।
१३ एकपदाभ्यो याउत्तराः ताः एकपदान्तैः प्रणवैरुप-
सन्तनुयात् । १४ अर्द्धचंशस्येव पक्कः शस्याः पक्कः शस्ये
चार्द्धचंशस्या यास्ता उडरेत् । १५ सूक्तन्यायेन वा शंस-
नम् नोद्धार इति विकल्पः । लिट्जगतीभ्योऽन्यत्र
विशेषः । १७ उदिते सूर्ये प्रतिप्रियतममि यस्योत्तमेन
प्रणवेन सूर्योऽनोदिव इत्येतत् सन्नाय तदादीनि सौर्याणि
सूक्तानि शंसेत् । १८ सौर्यसूक्तानि सूर्योऽनोदिव इत्या-
दीनि दर्शितानि । १९ दृष्टस्यते अति यदर्थ इत्यादि
परिधानीया । २० प्रतिपदे परिधानीयाया आहवत्वविधा-
नम् । २१ यदि दृष्टस्यम कुर्यात् तस्य योनिम् त्वामिद्वि-
ह्वामह इति त्वम् । एतेषु प्रगाथेषु द्वितीयां इन्द्र-
केतमित्यस्योपरिष्ठात्, तृतीयां अग्नि त्वेत्यस्योपरिष्ठात्
शंसेत् । २२ तत्र विकल्पः । २३ आश्विनपक्षेण पुरोडाशेन
चरणम् । तत्र अनुवाक्या मेषः याज्याहयम् अध्यर्द्धा
आनवानश्च ऋभेयोक्तानि । २४ आश्विनपुरोडाशस्य स्निग्ध-
कृताचरणे संयाज्याहयम् इत्यन्तोऽतिरात्रः क्रतुः । ईश्व०
५३० । १ नैमित्तिककार्यभेदकथनायोत्तरपन्थः यदि सर्वे
पर्यायाः प्रयुक्ता न भवन्ति इत्येवमाशङ्का स्यात् अतिक्रान्तः
प्राया रात्रिः सा पर्यायाणांमाश्विनस्य चापय्याप्तेति तदा
सर्वेभ्यः पर्यायेभ्यः एकं पर्यायं समुहृत्य कुर्युः । २ तत्र
करणप्रकारः । प्रथमात् पर्यात् होता स्वं यक्षमाददीत ।
मैत्रावरुणब्राह्मणाच्छंसिनौ द्वितीयात् पर्यायात् स्वे यक्षे,
उत्तमादक्षवाकः स्वमेव यक्षमित्येवं प्रकारः । ३ यदा ह
प्रथमः पर्यायः प्रयुक्तः मध्यमोसमावप्रयुक्तौ तयोराश्वि-
मस्य चापय्याप्रा रात्रिरित्याशङ्का स्यात् तदैवं कुर्युः । ४
होतृमैत्रावरुणौ प्रथमात्, ब्राह्मणाच्छंसिवाकौ
ह उत्तमात् यक्षमाददीत । ५ सर्वेषां वा स्तोमनिर्हंसः ।
६ स्तोमनिर्हन्ति यस्यानिर्हंसप्रकारः । ६ स्तोमनिर्हंस
सम्भरणयोर्निर्हंसविधानम् । ७ एके शाश्विनः होतृ-
चर्जं स्तोमनिर्हंसं कुर्यात् । ८ अग्ने ! विश्वदूषस
इत्येतत् आश्विनोय एकस्तोत्रियः । ९ अग्नेये क्रतौ
तस्य एकस्तोत्रियस्य दृष्टोच्छन्दः । १० त्रीणि पठितानि